

ฟอร์มการวิเคราะห์และออกแบบรายวิชาออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Analysis 01)

1. ข้อมูลเบื้องต้นของรายวิชา

ชื่อวิชา (ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

ภาษาไทย ภกทพ ๑๐๑ สมุนไพรในชีวิตประจำวัน
(module พฤกษศาสตร์ของสมุนไพรในชีวิตประจำวัน)

ภาษาอังกฤษ PYGE 101 Herbs in Daily Life

คณะ/ส่วนงาน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ☒ ภาษาไทย ☐ ภาษาอังกฤษ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ข้อมูลผู้รับผิดชอบรายวิชาหลัก (ผู้เสนอขอทุน)

ชื่อ-นามสกุล
ตำแหน่ง
เบอร์ติดต่อ
email

คำอธิบายรายวิชา

หลักพฤกษศาสตร์เบื้องต้น อาหารและเครื่องสำอางสมุนไพรในชีวิตประจำวัน สมุนไพรสาธารณสุขมูลฐาน ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่พบบ่อยในร้านขายยา วิธีการเลือกใช้สมุนไพร ผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสมุนไพร และยาสมุนไพร ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น การเตรียมผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างง่าย

Basic principles of pharmaceutical botany, herbal food and cosmetics in the daily life, herbal medicines used in the primary health care and common herbal products in drugstores; using herbal drugs and health supplements; preparations of some herbal formulations

ระดับความยากของเนื้อหาวิชา

☒ เบื้องต้น ☐ กลาง ☐ ขั้นสูง

กลุ่มรายวิชา

- ☐ กลุ่มวิชาสร้างทักษะตามวิชาชีพ
☐ กลุ่มวิชาสร้างทักษะใหม่
☒ กลุ่มวิชาสำหรับเรียนล่วงหน้าของหลักสูตร
☐ กลุ่มวิชา Soft Skills
☐ กลุ่มวิชาบูรณาการข้ามศาสตร์
☐ กลุ่มวิชาที่ร่วมมือกับองค์กรเอกชน

หมวด Literacy ของมหาวิทยาลัย

- ☐ MU Literacy
- ☒ Health Literacy
- ☐ Science and Environmental Literacy
- ☐ Inter Cultural & Global Awareness Literacy
- ☐ Civic Literacy
- ☐ Finance and Management Literacy

รูปแบบการเรียนรู้

- ☒ เรียนด้วยตนเอง (self-paced)
- ☐ เรียนตามกำหนดเวลาโดยผู้สอน (instructor-paced)

ท่านมีแผนจัดทำรายวิชาเป็นชุดการเรียนรู้ (Micro-credentials) หรือไม่

- ☒ มี ☐ ไม่มี

2. ความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนารายวิชาออนไลน์ (NA.1)

การเรียนออนไลน์เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ที่มีวัตถุประสงค์ในการเรียนที่หลากหลาย นอกจากนั้นยังมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน เช่น เรื่องการเดินทางจากบ้านหรือภูมิลำเนาไปยังสถานศึกษาที่อยู่อาจอยู่ต่างภูมิภาค ส่งผลให้ต้นทุนในการเรียนสูงขึ้น เรื่องช่วงเวลาร่างที่ ทำให้ไม่สามารถเรียนในช่วงเวลาปกติได้เนื่องจากผู้เรียนอาจจำเป็นต้องทำงานประจำควบคู่กับการเรียน แต่ข้อจำกัดต่างๆ นั้นสามารถแก้ไขได้โดยการจัดการเรียนออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถออกแบบหรือเลือกเฉพาะวิชาที่ต้องการได้ แต่ยังมีระเบียบที่ชัดเจนในการเรียนการวัดผลที่มีมาตรฐานไม่ต่างจากการเรียนออนไซต์

วิชา ภทพ ๑๐๑ สมุนไพรในชีวิตประจำวัน เป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการใช้พืชสมุนไพรดูแลสุขภาพเบื้องต้นให้แก่ตัวผู้เรียนเองรวมถึงครอบครัว ซึ่งการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการใช้พืชสมุนไพรในขณะนี้ เป็นกระแสที่ได้รับความนิยมจากคนทุกระดับชั้นในสังคมไทย นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นบทบาทที่ชัดเจนของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความแข็งแกร่งทางวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการแพทย์และสาธารณสุข ในการส่งเสริมให้เกิดสุขภาพที่ดีในสังคมไทย

ในขณะนี้ วิชา ภทพ ๑๐๑ สมุนไพรในชีวิตประจำวัน ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาบทเรียน/รายวิชาออนไลน์ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕) และอยู่ในระหว่างการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในลักษณะของ micro-

credential จำนวน ๑ หน่วยกิต มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักการเลือกใช้สมุนไพรดูแลสุขภาพ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เกี่ยวข้องกับอาการตามระบบต่างๆของร่างกาย ส่วนใน module พฤษศาสตร์ของสมุนไพรในชีวิตประจำวัน นี้ จะเป็นบทเรียนออนไลน์ micro-credential จำนวน ๑ หน่วยกิต ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักการทางพฤษศาสตร์และการจำแนกพืชสมุนไพรเบื้องต้น รวมถึงลักษณะของวงศ์พืชสมุนไพรที่พบได้บ่อย โดยเน้นไปที่การรู้จักต้นพืชสมุนไพรที่นำมาใช้เป็น อาหาร ยา และ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่างๆ

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา (NA.3)

นักศึกษา รู้จักหลักพฤษศาสตร์เบื้องต้น การเลือกอาหารสมุนไพรเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน สมุนไพร สาธารณสุขมูลฐาน ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่พบบ่อยในร้านขายยา วิธีการเลือกใช้สมุนไพร ผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสมุนไพร และยาสมุนไพร ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น การเตรียมผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างง่าย

4. การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง Learning Outcome (CD.1)

LO 1	เข้าใจหลักพฤษศาสตร์ และสัณฐานวิทยาของพืชใช้ในการจำแนกพืชสมุนไพรอย่างง่าย
LO 2	อธิบายลักษณะของวงศ์พืชสมุนไพรและตัวอย่างสมุนไพรในวงศ์ต่างๆ
LO 3	สามารถเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม

5. วิเคราะห์ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน (ปัจจัยภายในองค์กร) (FA.4)

บุคลากรของภาควิชาเภสัชพฤษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ เป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการใช้ยาสมุนไพรในแง่มุมต่างๆ อาทิ ความรู้เบื้องต้นทางพฤษศาสตร์ ความรู้ด้านการใช้ยาสมุนไพรในระดับคลินิกโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยในการดูแลสุขภาพอนามัย และมีประสบการณ์การจัดอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาสมุนไพรแก่ประชาชนทั่วไป มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชานี้ในรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-๑๙ ทำให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนแบบออนไลน์ และสามารถจัดการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้สอนยังมีประสบการณ์ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ จากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาบทเรียน/รายวิชาออนไลน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการออกแบบบทเรียนออนไลน์ได้เป็นอย่างดี

6. การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เรียน (FA.3)

- ☒ นักเรียน/นักศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและปริญญาตรี ไม่จำกัดสาขาการเรียน
- ☒ บุคคลทั่วไป ผู้ที่มีความสนใจในด้านการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร
- ☐ อื่น ๆ

จำนวนผู้เรียนทั้งหมดไม่จำกัด..... คน

ประมาณการจำนวนผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย/รอบการเปิดสอน คน (กรณีเป็น
instructor-paced)

เป็นวิชาเพื่อ re-skill หรือ up-skill หรือไม่

☒ re-skill ผู้ที่มีพื้นฐานทางพฤกษศาสตร์หรือพืชสมุนไพร สามารถเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพรเบื้องต้นได้

☒ up-skill เพิ่มทักษะด้านการเลือกใช้สมุนไพรสำหรับดูแลสุขภาพ ผู้ที่ไม่มีพื้นฐานแต่มีความสนใจสามารถนำไปใช้และต่อยอดได้

ความรู้พื้นฐานที่ผู้สนใจเรียนวิชานี้ต้องมีมาก่อน

ไม่มี

ทักษะการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตขั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมีมาก่อน

ควรมีทักษะ digital literacy ดังต่อไปนี้

- ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ไอที และติดต่อสื่อสารบนสื่ออินเทอร์เน็ต
- ทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย เช่น การใช้บัญชีรายชื่อส่วนบุคคล

7. การนำผลการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ / การตอบสนองความต้องการทางสังคม (NA.4)

เมื่อผู้เรียนผ่านการประเมินผลการเรียนรู้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในกรณีที่ผู้เรียนกำลังเตรียมตัวเพื่อเข้าเรียนต่อระดับปริญญาตรีภายในมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้เรียนจะสามารถนำไปบันทึกในรายวิชาการศึกษาทั่วไปถือเป็นการช่วยลดจำนวนหน่วยกิตที่ต้องลงทะเบียนในหลักสูตรได้ ทำให้มีเวลาว่างเพื่อไปร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นๆ เพื่อฝึกทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในสังคม สำหรับผู้เรียนที่เป็นประชาชนทั่วไปต้องการเพิ่มพูนความรู้เพื่อเสริมทักษะ

ในการใช้พืชสมุนไพรในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ลดการพึ่งพาระบบสาธารณสุข ส่วนผู้เรียนที่เป็นบุคลากรสาธารณสุข นั้น การมีความรู้ด้านพฤกษศาสตร์และพืชสมุนไพรเพิ่มเติมจะช่วยให้สามารถดูแลผู้ป่วยได้ดียิ่งขึ้น

8. แหล่งข้อมูลความรู้เพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือใน Internet ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหารายวิชา

1. บัญชียาหลักแห่งชาติ บัญชียาจากสมุนไพร
http://dmsic.moph.go.th/editors/userfiles/files/NLEM2564_310564_attachment.pdf
2. แหล่งข้อมูลสมุนไพร <https://tpd.dtam.moph.go.th/index.php/news-ak/technical-manual-ak/554-herbresearch>
3. ฐานข้อมูลสมุนไพร <http://medplant.mahidol.ac.th/index.asp>
4. ฐานข้อมูลกลุ่มงานพฤกษศาสตร์ป่าไม้
<https://www.dnp.go.th/botany/detail.html?menu=databasemain>

บทเรียนที่เกี่ยวข้อง (Related Courses)

1. บทเรียน ภกทพ ๑๐๑ สมุนไพรในชีวิตประจำวัน (module การใช้สมุนไพรดูแลสุขภาพ ๑ หน่วยกิต)

9. การกำหนดโครงสร้างเนื้อหา (CD.2 / CD.5)

จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ออนไลน์

จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ทั้งหมด 15 ชั่วโมงการเรียนรู้

จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ต่อสัปดาห์ 1-3 ชั่วโมงการเรียนรู้/ต่อสัปดาห์

สัปดาห์ที่	Learning Outcome			หัวข้อการเรียนรู้	การวัดผล			เวลาที่ใช้ (ชม. / นาที)
	LO 1	LO 2	LO 3		คนรับผิดชอบ	สัดส่วน (%)	ระบุคะแนน	
1	/			1. พฤกษศาสตร์เบื้องต้น	BB	8	8	60
	/			1.1 แนะนำบทเรียน				
	/			1.2 หลักพฤกษศาสตร์และการจำแนกพืช				
	/			1.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
2	/			2. สันฐานวิทยาของพืช 1	WA	8	8	60
	/			2.1 ราก				

ลำดับที่	Learning Outcome			หัวข้อการเรียนรู้	การวัดผล			เวลาที่ใช้ (ชม. / นาที)
	LO 1	LO 2	LO 3		คนรับผิดชอบ	สัดส่วน (%)	ระบุคะแนน	
	/			2.2 ลำต้น				
	/			2.3 ใบ				
	/			2.4 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
3	/			3. สัณฐานวิทยาของพืช 2	BB	8	8	60
	/			3.1 ดอก				
	/			3.2 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
4	/			4. สัณฐานวิทยาของพืช 3	MP	8	8	60
	/			4.1 ช่อดอก				
	/			4.2 ผล				
	/			4.3 เมล็ด				
	/			4.4 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
5	/			5. การจัดทำพรรณไม้อ้างอิงและการสืบค้นข้อมูลทางพฤกษศาสตร์	BP	4	4	60
	/			5.1 Herbarium				
	/			5.2 การสืบค้นข้อมูลทางพฤกษศาสตร์				
	/			5.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
6	/	/		6. สมุนไพรในวงศ์ถั่ว (Fabaceae)	MP	8	8	60
	/	/		6.1 วงศ์ถั่ว (Fabaceae)				
	/	/		6.2 สมุนไพรในวงศ์ถั่ว (Fabaceae)				
	/	/		6.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
7	/	/		7. สมุนไพรในวงศ์ขิง (Zingiberaceae)	MP	8	8	60
	/	/		7.1 วงศ์ขิง (Zingiberaceae)				

ลำดับที่	Learning Outcome			หัวข้อการเรียนรู้	การวัดผล			เวลาที่ใช้ (ชม. / นาที)
	LO 1	LO 2	LO 3		คนรับผิดชอบ	สัดส่วน (%)	ระบุคะแนน	
	/	/		7.2 สมุนไพรในวงศ์ขิง (Zingiberaceae)				
	/	/		7.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
8	/	/		8. สมุนไพรในวงศ์ส้ม (Rutaceae)	MP	8	8	60
	/	/		8.1 สมุนไพรในวงศ์ส้ม (Rutaceae)				
	/	/		8.2 สมุนไพรในวงศ์ส้ม (Rutaceae)				
	/	/		8.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
9	/	/		9. สมุนไพรในวงศ์มะเขือ (Solanaceae)	WA	8	8	60
	/	/		9.1 สมุนไพรในวงศ์มะเขือ (Solanaceae)				
	/	/		9.2 สมุนไพรในวงศ์มะเขือ (Solanaceae)				
	/	/		9.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
10	/	/		10. สมุนไพรในวงศ์กะเพรา (Lamiaceae)	BB	8	8	60
	/	/		10.1 วงศ์กะเพรา (Lamiaceae)				
	/	/		10.2 สมุนไพรในวงศ์กะเพรา (Lamiaceae)				
	/	/		10.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
11	/	/		11. สมุนไพรในวงศ์เหงือกปลาหมอ (Acanthaceae)	BB	8	8	60
	/	/		11.1 วงศ์เหงือกปลาหมอ (Acanthaceae)				
	/	/		11.2 สมุนไพรในวงศ์เหงือกปลาหมอ (Acanthaceae)				
	/	/		11.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
12	/	/		12. สมุนไพรในวงศ์ทานตะวัน (Asteraceae)	WA	8	8	60
	/	/		12.1 วงศ์ทานตะวัน (Asteraceae)				
	/	/		12.2 สมุนไพรในวงศ์ทานตะวัน (Asteraceae)				

ลำดับที่	Learning Outcome			หัวข้อการเรียนรู้	การวัดผล			เวลาที่ใช้ (ชม. / นาที)
	LO 1	LO 2	LO 3		คนรับผิดชอบ	สัดส่วน (%)	ระบุคะแนน	
	/	/		12.3 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
13			/	13. สมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในชีวิตประจำวัน	NS,TP	8	8	60
			/	13.1 สมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในชีวิตประจำวัน				
			/	13.2 แบบทดสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
14			/	14. เครื่องดื่มจากสมุนไพร	BP			60
			/	14.1 เครื่องดื่มจากสมุนไพร				
			/	14.2 เอกสารอ่านเพิ่มเติม				
			/	14.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้				
15	/	/	/	15. สรุปบทเรียน	BP			60
	/	/	/	15.1 สรุปบทเรียน				
	/	/	/	15.2 เอกสารอ่านเพิ่มเติม				
	/	/	/	15.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้				
รวม						100	100	900

10. การออกแบบการวัดและประเมินผล (CD.10)

ประเภทการวัดผลบนระบบออนไลน์	สัดส่วน (%)	จำนวนชิ้นงาน/ชุดข้อสอบ
Quiz	100	13
รวม	100%	13

ระบุสัดส่วนคะแนนที่ผ่านเกณฑ์การเรียนการสอน ...70% ขึ้นไป

ค่าลงทะเบียนเรียน ☒ มี ☐ ไม่มี

ประมาณการค่าลงทะเบียน บาท / คน

11. ทีมผู้สอนและทีมผู้พัฒนารายวิชาออนไลน์ (NA.2 / FA.2)

ผู้รับผิดชอบรายวิชา

☐ ผู้สอน (หากมีมากกว่า 1 คน ให้ระบุทุกคน)

ชื่อ-สกุล

สังกัด

เบอร์โทร

e-mail

☐ ผู้ร่วมสอน/ผู้ช่วยสอน

ชื่อ-สกุล

สังกัด

เบอร์โทร

e-mail

□ ผู้ประสานงาน / เจ้าหน้าที่ด้าน IT หรือนักวิชาการคอมพิวเตอร์ (จำเป็นต้องมี)

สำหรับประสานงานและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนบนระบบ MUx

ชื่อ-สกุล

สังกัด

เบอร์โทร

e-mail

12. คำอธิบายเพื่อการประชาสัมพันธ์

1. ข้อความที่แสดงความน่าเชื่อถือและความเชี่ยวชาญของผู้สอน และทักษะความรู้หลักที่จะได้เรียน

รายวิชา PYGE 101 สมุนไพรในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจะได้รู้จักหลักพฤกษศาสตร์เบื้องต้น และหลักการเลือกผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ปลอดภัยและมีคุณภาพในการดูแลสุขภาพ รวมถึงการเตรียมผลิตภัณฑ์ลูกประคบสำหรับใช้ดูแลสุขภาพด้วยตนเอง สอนโดยคณาจารย์ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางด้านเภสัชพฤกษศาสตร์และการใช้ยาสมุนไพร และมีประสบการณ์การจัดกิจกรรม workshop และการอบรมวิชาการ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาสมุนไพรแก่ประชาชนทั่วไปในหลากหลายรูปแบบ

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนเข้าใจหลักพฤกษศาสตร์ และสัณฐานวิทยาของพืชใช้ในการจำแนกพืชสมุนไพรอย่างง่าย ลักษณะของวงศ์พืชสมุนไพรและตัวอย่างสมุนไพรในวงศ์ต่างๆ สามารถเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม

3. เหตุผลที่ควรสมัครเรียน หรือ ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ

รายวิชา PYGE 101 สมุนไพรในชีวิตประจำวัน เป็นรายวิชาที่สอนเรื่องสมุนไพรซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ ผู้เรียนจะได้รู้จักหลักพฤกษศาสตร์เบื้องต้น และหลักการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ปลอดภัยและมีคุณภาพในการดูแลสุขภาพ